

Sygn. akt II Cz 253/14

POSTANOWIENIE

K., dnia 3 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Wojciech Vogt

Sędziowie: SSO Barbara Mokras – spr.

SSO Janusz Roszewski

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2014 r. w Kaliszu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa E. D.

przeciwko pozwanej A. Z.

o przywrócenie stanu zgodnego z prawem, zaniechanie naruszeń i zapłatę

w przedmiocie zażalenia powódki

na postanowienie Sądu Rejonowego w Kaliszu

z dnia 20 lutego 2014 r., sygn. akt I C 563/12

p o s t a n a w i a :

I. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że postanowić:

„1. odrzucić pozew w zakresie roszczenia o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zapłatę;

2. oddalić zarzut pozwanej niedopuszczalności drogi sądowej i odmówić odrzucenia pozwu w zakresie roszczenia o zaniechanie naruszeń.”;

II. zasądzić od powódki E. D. na rzecz pozwanej A. Z. kwotę 90,00 (dziewięćdziesiąt 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Sygn. akt II Cz 253/14

UZASADNIENIE

W sprawie z powództwa E. D. przeciwko A. Z. o przywrócenie stanu zgodnego z prawem, zaniechanie naruszeń i zapłatę, postanowieniem z dnia 20 lutego 2014 r. Sąd Rejonowy w Kaliszu oddalił zarzut pozwanej niedopuszczalności drogi sądowej i odmówił odrzucenia pozwu.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że strona powodowa wskazała jako podstawę faktyczną powództwa zachowanie pozwanej polegające na wybieraniu ziemi, podczas jej orania, ze stanowiącej jej własność działki gruntu wzdłuż granicy z sąsiadującą działką gruntu, należącą do powódki. W wyniku takiego działania pozwanej doszło do odsłonięcia i uszkodzenia fundamentów i ścian budynku posadowionego na nieruchomości, spowodowanego utratą

oparcia i stabilności. W ocenie powódki zachowanie pozwanej stanowiło korzystanie ze swojej nieruchomości w sposób wykraczający ponad przeciętną miarę, co czyni zasadnym roszczenie o przywrócenie stanu poprzedniego poprzez zasypanie części działki gruntu należącej do pozwanej, nakazanie zaniechania dalszych tego rodzaju naruszeń oraz zapłatę kwoty 680,40 zł z tytułu zwrotu wydatków poczynionych przez powódkę na pokrycie szkód wyrządzonych jej działaniem.

W toku postępowania pozwana podniosła zarzut niedopuszczalności drogi sądowej i wniosła o odrzucenie pozwu. W uzasadnieniu strona pozwana wskazała, że w wyniku wybierania przez pozwaną ziemi doszło do zmiany stanu wody, co szkodliwie wpłynęło na sąsiedni grunt, stanowiący własność powódki. W tym stanie rzeczy roszczenia powódki winny być rozpatrywane w postępowaniu administracyjnym na gruncie art. 29 i 186 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r., poz. 145 ze zm.), co na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. uzasadnia wniosek o odrzucenie pozwu w niniejszej sprawie.

Rozstrzygając negatywnie przedmiotowy wniosek Sąd Rejonowy uznał, że w niniejszej sprawie powódka dochodzi roszczenia negatoryjnego, a zatem dochodzone przez nią odszkodowanie wynika z tytułu naruszenia prawa własności, a nie z tytułu szkód wyrządzonych na podstawie ustawy Prawo wodne, gdy do naruszenia stanu wody na gruncie bądź odprowadzenia wód albo ścieków na grunty sąsiednie doszło w sposób przewidziany w tej ustawie, a więc w wyniku oddziaływania na stosunki wodnoprawne, a nie na skutek wcześniejszego naruszenia prawa własności przez czynności faktyczne.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniosła pozwana zaskarżając je w całości i wnosząc o odrzucenie pozwu oraz kosztów postępowania za obie instancje.

W uzasadnieniu pozwana podniosła argumenty tożsame do zwartych we wniosku o odrzucenie pozwu.

W odpowiedzi na zażalenie powódka wniosła o oddalenie zażalenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na częściowe uwzględnienie.

W niniejszej sprawie powódka dochodzi roszczeń z tytułu szkód, które – jak wynika z przeprowadzonej w sprawie opinii biegłego – powstały na skutek zmiany stanu wody, spowodowanej wybraniem ziemi. Stosownie do art. 29 ust. 1 pkt a ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r., poz. 145 ze zm.) właściciel gruntu, o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej, nie może zmieniać stanu wody na gruncie, a zwłaszcza kierunku odpływu znajdującej się na jego gruncie wody opadowej ani kierunku odpływu ze źródeł - ze szkodą dla gruntów sąsiednich;

Wbrew stanowisku Sądu I instancji, zachowanie pozwanej w postaci wybierania ziemi na skutek jej orania wypełnia dyspozycję powołanego przepisu. Wynika to wyraźnie nie tylko z przeprowadzonej w niniejszej sprawie opinii biegłego, ale także tego rodzaju wniosek można wywieść z poglądów orzecznictwa, z których wynika, że powołany przepis dotyczy zmian stan wody powstały w wyniku legalnego zagospodarowania terenu, np. w wyniku nawiezienia ziemi, usunięcia ziemi czy wykopania rowu (por. m.in. wyrok WSA w Warszawie z 06.-7.2006 r., IV SA/Wa 13/06, Lex nr 271601; wyrok WSA w Lublinie z 10.02.2008 r., II SA/Lu 880/07, Lex nr 466028; WSA w Bydgoszczy z 29.06.2010 r., II SA/Bd 369/10, Lex nr 668556; WSA w Warszawie z 25.07.2012 r., II OSK 799/11, Lex nr 1252189). Tego rodzaju zmiana, pomimo tego, że spowodowana legalnym działaniem, jeżeli okaże się szkodliwa dla gruntów sąsiednich, musi być postrzegana jako bezprawna (zob. wyrok NSA w Warszawie z 11.05.2007 r., II OSK 733/06, Lex nr 339435).

W przypadku szkodliwego wpływu zmiany stanu wody na nieruchomość, w wyniku bezprawnego działania właściciela gruntu sąsiedniego, poszkodowany może dochodzić roszczenia negatoryjnego uregulowanego w art. 222 par. 2 k.c., które są sprawami cywilnymi i – co do zasady – są dochodzone w drodze sądowej. Wyjątek od tej zasady jest ustanawia 2 par. 3 k.p.c., który stanowi, że nie są rozpoznawane w postępowaniu sądowym sprawy cywilne, jeżeli przepisy szczególne przekazują je do właściwości innych organów. Takim przepisem szczególnym jest m.in. art. 29 ust. 3 ustawy

Prawo wodne, według którego jeżeli spowodowane przez właściciela gruntu zmiany stanu wody na gruncie szkodliwie wpływają na grunty sąsiednie, wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w drodze decyzji, nakazać właścicielowi gruntu przywrócenie stanu poprzedniego lub wykonanie urządzeń zapobiegających szkodom. Jak wynika z przepisu art. 29 ust. 3 ustawy Prawo wodne, kognicja organów administracyjnych dotyczy jedynie roszczeń o przywrócenie stanu poprzedniego i o wykonanie urządzeń zapobiegających szkodom. Oznacza to, że jeżeli roszczenie negatoryjne przybierze inną postać, jak np. o zaniechanie naruszeń, powinno być ono dochodzone w postępowaniu cywilnym (zob. uchwała SN z 27.06.2007 r., III CZP 39/07, wyrok WSA w Olsztynie z 29.01.2009 r., II SA/Ol 577/08, Lex nr 519749; OSNC 2008/7-8/85; wyrok WSA w Krakowie z 13.06.2013r., II SA/Kr 366/13, Lex nr 1333513).

W zakresie natomiast roszczenia powódki o zasądzenie odszkodowania pieniężnego w tytułu wydatków poniesionych w wyniku doznanych szkód, należy uznać za słuszny zarzut skarżącej, że również i to roszczenie to może być dochodzone w postępowaniu sądowym nie wcześniej, niż po wyczerpaniu drogi postępowania administracyjnego. Jak stanowi art. 186 ust.1 ustawy Prawo wodne w sprawie naprawienia szkód innych niż określone w art. 16 ust. 3 i art. 17 ust. 1 droga sądowa przysługuje po wyczerpaniu trybu, o którym mowa w ust. 3, tj. przed organu właściwego do wydania pozwolenia wodnoprawnego, a jeżeli szkoda nie jest następstwem pozwolenia wodnoprawnego - właściwego marszałka województwa, który ustala wysokość odszkodowania w drodze niezaskarżalnej decyzji. W myśl ust. 4 art. 186 ustawy Prawo wodne stronie niezadowolonej z ustalonego odszkodowania przysługuje droga sądowa; droga sądowa przysługuje również w przypadku niewydania decyzji przez właściwy organ w ciągu trzech miesięcy od zgłoszenia żądania przez poszkodowanego.

Należy przyjąć, że „inne” szkody, o których mowa w art. 186 ust. 1 ustawy Prawo wodne, to m.in. szkody, o których mowa w art. 29 tej ustawy (zob. uchwała SN z 04.06.2004 r., III CZP 27/04, OSNC 2005/7-8/119; wyrok WSA w Warszawie z 29.10.2004 r., IV SA 2007/03, Lex nr 164442; Bartosz Rakoczy, Komentarz do art. 186 ustawy – Prawo wodne, za pośrednictwem Systemu Informacji Prawnej Lex Omega), co sprawia, że możliwość dochodzenia roszczenia o odszkodowanie spowodowane zmianą stanu wody, powstaje dopiero po wyczerpaniu drogi postępowania administracyjnego.

W tym stanie rzeczy należało na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. odrzucić pozew w zakresie roszczenia o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i zapłatę oraz odmówić odrzucenia pozwu w zakresie roszczenia o zaniechanie naruszeń.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Okręgowy - na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. - orzekł jak w punkcie I sentencji postanowienia oraz – na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. art. 397 § 2 k.p.c. – oddalił zażalenie w pozostałym zakresie, w tym żądanie zasądzenia kosztów postępowania przed sądem I instancji (a contrario art. 108 § 1 k.p.c.).

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. Na przedmiotowe koszty złożyła się część opłaty od zażalenia w wysokości 30 zł (art. 19 ust. 3 pkt 2 i art. 20 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j. t. Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594 ze zm.) oraz koszty zastępstwa procesowego, w sprawie o roszczenie o zapłatę, w wysokości 60 zł (§ 6 ust. 2 w zw. z art. 12 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (j. t. Dz. U. z 2013 r., poz. 490).